

ŠIBENSKI list

ŠIBENIK
Srijeda,
2. prosinca 1953.
Izlazi tjedno
God. II. Broj 69
Cijena 7 dinara

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA ZA GRAD I KOTAR ŠIBENIK

NOVI NARODNI HEROJI

Povodom Dana Republike

Svečane sjednice Narodnih odbora naših općina

Narodni odbori općina na području našeg kotara održali su u čast desetogodišnjice II. zasjedanja AVNOJ-a svečane sjednice kojima su, pored odbornika, prisustvovali predstavnici političkih i društvenih organizacija, te predstavnici JNA i brojni mještani iz sela sa područja tih općina.

Prijem NO-a grada

Povodom desetogodišnjice Drugog zasjedanja AVNOJ-a Narodni odbor gradske općine priredio je 29. studenoga u prostorijama Doma JNA svečani prijem. Tom prilikom su predstavnici političkih, narodnih i društvenih organizacija, nadalje predstavnici Jugoslavenske narodne armije, kulturni i javni radnici, te građani čestitali potpredsjedniku NO-a gradske općine drugu Ivišu Baranoviću, koji je zamijenio bolesnog predsjednika, Dan Republike, veliki praznik naroda Jugoslavije.

U čast narodnog praznika održana svečana akademija

Deseta godišnjica postojanja Narodne Republike proslavljena je u našem gradu svečanom akademijom, koja je održana 28. studenoga u Narodnom kazalištu.

Referat o značenju historijskih odluka Drugog zasjedanja AVNOJ-a, o socijalističkoj izgradnji i perspektivama razvika, podnio je predsjednik Gradskog odbora SSRN drug Zivko Bulat.

Zatim je izveden umjetnički program.

Zenski pomladak »Partizana« uspješno se predstavio ritmičkim vježbama.

A mladi reproduktori Fabris i Matić, koji su izveli »Sljepačku rapsodiju« od F. Lotke, pokazali

su talentiranost u izvođenju i simpatičnu sigurnost u držanju. »Makedonsko kolo« mornari JRM i ovog puta izveli su temperamentno, vjerno i sigurno. Možda je donekle manjkala odsu nosi onog mornara, koji je ovog ljeta uživljeno udarao u bubanj i davao cjelovitiji ugodaj. Šteta je što izvođači nemaju narodnih nošnja u kojima bi vizuelna slika kola bila snažnija.

RKUD »Kolo« dokazalo je da se sigurno diže i razvija.

Uoči Dana Republike održana su i u osnovnim organizacijama SSRN prigodna predavanja »O značenju Drugog zasjedanja AVNOJ-a«.

marljive mladenačke ruke omladinaca i omladinki grada i kotara Šibenik. Nekoliko brigada, koje su formirane u našoj organizaciji, dosljedno su opravdale povjerenje, jer su se vraćale proglašenima i po devet puta udarne, sa nekoliko desetaka udarnika i pohvaljenih brigadiru. Kulturno-umjetnički nastupi, smotre, fiskulturne priredbe, razna stručna i politička predavanja, konferencije i bezbrojni sastanci i diskusije o društvenim pitanjima, rad u poduzeću, selu, učenje u školi i stalna briga za pravilan odgoj omladine govori da je i naša organizacija dosljedno radila i angažirala svoje članove na ostvarenju odluka Trećeg kongresa. Možemo s ponosom gledati na rad i uspjeh naše organizacije, ali biti i spremni da otklonimo sve što je negativno i tuđe u radu i djelovanju organizacija i članova NOH-e pojedinačno.

Petog, šestog i sedmog prosinca 1953. godine u Zagrebu održava IV. kongres Narodne omladine Hrvatske. Na njegov se ponovo nasmijanih lica i delegati iz Zagorja, Slavonije, Istre, Hrvatskog Primorja, Like i Dalmacije da raspravljaju o radu organizacija i kongresa do danas. Na njegov se govori o daljnjem uspjehu u radu organizacija u novim uslovima borbe za socijalistički razvitak i socijalističke

odnose

U K A Z

Predsjednika FNRJ o odlikovanjima

Povodom narodnog praznika Dana Republike, predsjednik Federativne Narodne Republike Jugoslavije odlikovao je za pokazanu hrabrost, osvjeđeni rad na ostvarenju bratstva i jedinstva među našim narodima i stečene zasluge u toku Narodnooslobodilačkog rata veliki broj rezervnih oficira, podoficira, vojnih obveznika iz svih krajeva naše zemlje.

U svim narodnim republikama, osim Bosne i Hercegovine, u kojoj su ukazom od 26. studenoga dodijeljena odlikovanja povodom prvog zasjedanja ZAVNOBIH-a, sada je dodijeljeno 12.312 odlikovanja.

Ukupno je dodijeljeno: 34 Ordena zasluga za narod I. reda, 33 Ordena bratstva i jedinstva I. reda, jedan Orden partizanske zvijezde II. reda, 280 Ordena zasluga za narod II. reda, 515 Ordena bratstva i jedinstva II. reda, 37 Ordena partizanske zvijezde III. reda, 938 Ordena za hrabrost, 4842 Ordena zasluge za narod III. reda, zatim 2705 Medalja za hrabrost i 2996 Medalja zasluge za narod.

U pojedinim narodnim republikama dodijeljeno je odlikovanja: u NR Srbiji 3850, NR Hrvatskoj 5210, NR Sloveniji 1519, NR Makedoniji 1232 i NR Crnoj Gori 501.

Pomilovanja osuđenih lica

Predsjednik Republike potpisao je odluku Saveznog izvršnog vijeća o pomilovanju osuđenih lica, koja je donesena povodom Dana Republike i proslave 10-godišnjice II. zasjedanja AVNOJ-a, na prijedlog potpredsjednika Saveznog izvršnog vijeća Aleksandra Rankovića. Popunim ili djelomičnim pomilovanjem ukupno je obuhvaćeno 7194 lica.

Podnosi ovaj prijedlog, potpredsjednik Saveznog izvršnog vijeća dao je obrazloženje, u kome se pored ostalog, kaže:

»Jedinstvo nasin naroda u pitanjima vanjske i unutrašnje politike i razvitak naše socijalističke izgradnje uopće, kao rezultat velikih uspjeha nasin radnih ljudi, na celu sa drugom Titom, omogućili su da ovim licima danas možemo oprostiti za njihovu štetničku djelatnost, i pružiti mogućnost da postanu korisni građani naše društvene zajednice.

Prijedlog, koji podnosim, obuhvaća 5312 osuđenih lica za potpuno i djelomično pomilovanje glavnih kazni strogog zatvora i zatvora. Po vrsti krivičnih djela pomilovanje obuhvaća većinom one koji su počinili razna krivična djela protiv naroda i države, podriivanja zadruga ili povrede dobrovoljnosti članstva u zadrugi, pripremanja za bjegstvo ili pokušaja bjegstva preko granice, a u manjem broju one koji su počinili krivična djela t. zv. općeg ili privrednog kriminaliteta.

Potpuno pomilovanje nije obuhvatilo one, koji su u toku naše narodne revolucije neposredno učestvovali u ubijanju i uništavanju nasih građana, niti one koji su u vezi sa djelima protiv seljačkih radnih zadruga vršili djela ubistva ili teških paljevina zadruga ili općenarodne imovine.

Državni sekretarijat za unutrašnje poslove FNRJ izdao je organima nadležnim za izvršenje kazne direktive da se ova odluka Saveznog izvršnog vijeća odmah izvrši.

NA POLOŽAJU

Uoči Dana Republike predstavnici našeg kotara i grada narodni zastupnik pre Skarica i Stipe Berović izvijestili su posjetu borbama, podoficirima i oficirima našeg područja koji se nalaze u Sloveniji na položajima prema Zoni A. Susre je bio više nego drugarski, neobično topao i srdačan. Nare je preko svojih predstavnika poručio sinovima na granici da u njihove misli i osjećaji tu su, njima na braniku do-
među ljudima i omladinom u prvom redu. Ponovo će prolamati dvorim poklici, pljesak i pjesme. Titu i socijalističkoj domovini. To će biti glas svih omladinaca i omladinki, glas mladih grada i uče, glas onih koji umjeti da brane to što svojim djevitim rukama grade. To se ule i mi to znamo, jer to osjećamo i to je naš zavjet Titu i narodu, a opomena fašističkim grabeljivcima i agentima birokratske despotije, koji nasrću na ono što je naše.

Ponosni smo i veseli, jer nam je budućnost svijetla i nasmijana. Riječi našeg vođe Ive Lole Ribara su duboko usadene u naša srca: »Nijedna žrtva za domovinu nije teška«. S radom, učenjem i pjesmom dočekajmo naš IV. kongres.

Srećko Bijelić

Predani su tom prilikom i pokloni kao izraz pažnje naroda ovog kraja prema onima, koji su na poziv druga Tita spremno pošli da brane svoju socijalističku domovinu. Oni su im na toj pažnji neobično zahvalni tim više, jer i to manifestira snažno jedinstvo naroda i Armije.

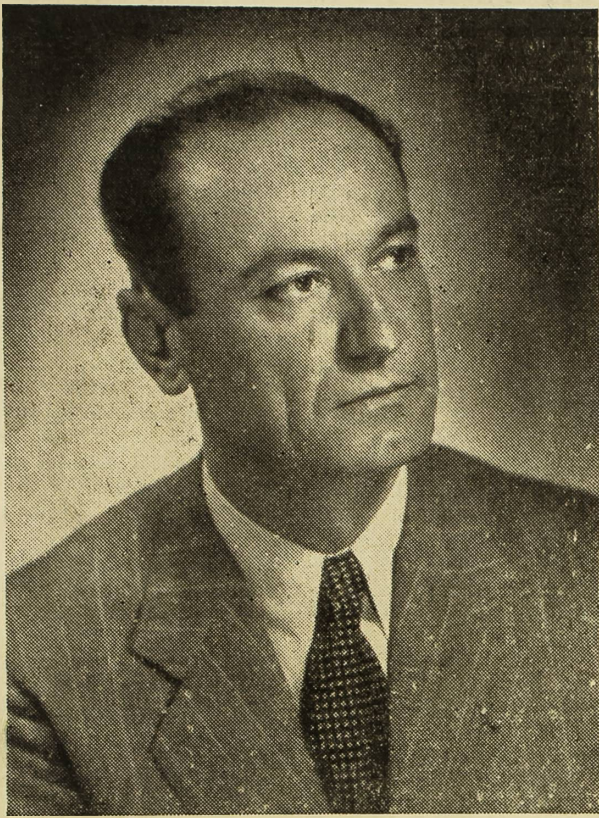
Naši ljudi, daleko od svojih kuća, tvornica, polja i ustanova, poručuju svojim, preko predstavnika, da su odlučni i danočno budni i da nema onoga koji je u stanju da ugrozi našu socijalističku domovinu, kad je brani takva neslomljiva snaga kao što je čvrsto jedinstvo Armije i naroda.

Predstavnici naroda iz grada i kotara imali su prilike da prisustvuju svečanom akademijama koje su upriličene u jedinicama JNA povodom Dana Republike.

Tom zgodom narodni zastupnik drug Pere Skarica je u dva navrata govorio pripadnicima naše slavne Armije. Izlaganje druga Skarice, čuvari naših granica su pažljivo saslušali i na kraju toplu pozdravili.

Rastanak je također bio srdačan.

Posjeta je imala snažnog odjeka kod naših boraca, koji su na rastanku izrazili želju da ona ne bude i posljednja.

Narodni heroj Nikola Sekulić

Povodom Dana Republike, odnosno desetogodišnjice Drugog zasjedanja AVNOJ-a, Predsjednik Federativne Narodne Republike Jugoslavije svojim ukazom odlikovao je Ordenom Narodnog heroja one drugove i drugarice koji su se istakli besprimjermom heroizmom u borbi protiv narodnih neprijatelja i za osvjeđeno junaštvo i zasluge u toku Narodnooslobodilačke borbe od 1941. do 1945. godine.

Medu ostalima, Ordenom Narodnog heroja odlikovani su i naši sugrađani drugovi Nikola Sekulić i Dinko Surkalo, a sa područja kotara odlikovani su drugovi Ljubo Truta i Obrad Egić.

Pored toga, Ordenom Narodnog heroja odlikovan je i izvestan broj palih boraca a među njima i Miro Višić, prvoborac i jedan od rukovodilaca ustanka u našem gradu.

Pred Četvrti kongres Narodne omladine Hrvatske

Sjećanje na dane Trećeg kongresa

Bili su to svježiji proljetni dani kada su se iz svih krajeva Narodne republike Hrvatske sastali predstavnici (delegati) organizacija Narodne omladine da analiziraju rad i razvoj organizacije i da se dogovore za nove zadatke. To su dani prve godine famozne rezolucije Kominforma kada je omladina jedinstveno s cijelim narodom uz CK i Tita branila pravednu i istinitu stvar socijalizma. Kongres je samo manifestirao jednodušnost čitave organizacije koja je od prvog dana shvatila da je glavni zadatak braniti nacionalne i progresivne interese od agresivnih apetita staljinske birokracije. Dvoranom su zvučili poklici i pljesak Titu, socijalizmu, nezavisnosti i jedinstvu mlade generacije.

Šta je Kongres tih dana pokazivao? Da je omladina nastavila smjelo put borbe na svim društvenim zadacima za što brži procvat svoje domovine. O tom su govorila djela na kojima je došao do izražaja besprimjermi heroizam Narodne omladine. Dvobrana je bila puna omladinaca i omladinki različitih zanimanja, radnika iz tvornica, omladine iz brigada, daka iz učionica, zadrugara i ostalih sa sela, ali po shvaćanju i težnjama isti, jer je prožimala sve ista misao: »Treba mo smjelo i brže nastaviti put borbe za sretniju budućnost naše domovine«.

Sa zadovoljstvom je praćen rad Kongresa, referat, diskusija i prijedlozi podudarali su se sa stremljenjima organizacije i delegata koji su bili učesnici na Kongresu. Utisak te kongresne atmosfere je toliko jak i snažan da dalji uspon organizacije, jer pokazuje da naša organizacija ima samo zajedničku radost, zadovoljstvo, perspektivu i zajednički zadatak. Taj zajednički zadatak sve nas je uza se vezao i samo smo na to mislili, on je razvio tako jak drugarski osjećaj, da poslije glasa koji bi se čuo: »I ja sam omladinac — ka« (delegat) nije bilo te snage koja bi odvojila jednog od drugog, jer snaga koja nas je toliko jako vezala je neodvojiva niti uništiva — to je snaga Titovog jedinstva mlade generacije.

Posljednji dan rada Kongresa, je dan radosti jer smo se dogovorili što je glavno da organizacija NOH-e dalje čini i radi, ali i dan tuge, jer je bilo teško odjednom s oka izgubiti sve te nasmijane delegate, pune mladenačke energije i u pravom smislu riječi vatrene revolucionare borbe za socijalizam. Došao je momenat kad smo napuštali salu uzvikujući parole, skandirajući Savezu komunista i Titu uz najmiliju pjesmu:

»Druže Tito mi ti se kunemo Da se Tvoga puta ne skrećemo«. Odjeknuta je ova pjesma daleko i ona je govorila ono što je

kiptilo u našim srcima, njen glas je dopirao do svakog kuta naše domovine i njen zvuk je ostao nesalomljiv u svim burama i nartajima izvana na Titovu socijalističku Jugoslaviju. Ostajao je iz nas Zagreb, sala u kojoj smo se dogovarali, ali pred nama su sve bliže i bliže organizacije, gradilišta, tvornice, škole i naša sela gdje trebamo nastaviti veličanstvenu borbu za socijalizam, poslije tih kongresnih analiza, savjeta i zaključaka koje nadovijezujemo na dotad već oživotvorene rezultate organizacije Narodne omladine.

Prošlo je nešto više od četiri godine od tih proljetnih dana Trećeg kongresa i to vremenski nije dug period, on je prošao tako brzo da nismo mogli nikad pomisliti da su dani Trećeg kongresa dugo iza nas. Nije dugo, jer smo radili, učili i pjevali najmilije pjesme o Titu, slobodi i socijalizmu. Slijevali smo se na zadacima koji su bili pred organizacijom i u ovom razdoblju je časnio izvršila svoj zadatak Narodna omladina Hrvatske, a o tom govore nove pruge, hidrocentrale, škole, domovi kulture, nove tvornice, čitaonice, kulturna i sportska društva i novi lik socijalističkog Titovog omladinca.

U tim zajedničkim rezultatima organizacije NOH-e, su uspjesi i doprinos organizacije našeg kotara i grada. Na velikim omladinskim radilištima radile su

marljive mladenačke ruke omladinaca i omladinki grada i kotara Šibenik. Nekoliko brigada, koje su formirane u našoj organizaciji, dosljedno su opravdale povjerenje, jer su se vraćale proglašenima i po devet puta udarne, sa nekoliko desetaka udarnika i pohvaljenih brigadiru. Kulturno-umjetnički nastupi, smotre, fiskulturne priredbe, razna stručna i politička predavanja, konferencije i bezbrojni sastanci i diskusije o društvenim pitanjima, rad u poduzeću, selu, učenje u školi i stalna briga za pravilan odgoj omladine govori da je i naša organizacija dosljedno radila i angažirala svoje članove na ostvarenju odluka Trećeg kongresa. Možemo s ponosom gledati na rad i uspjeh naše organizacije, ali biti i spremni da otklonimo sve što je negativno i tuđe u radu i djelovanju organizacija i članova NOH-e pojedinačno.

Petog, šestog i sedmog prosinca 1953. godine u Zagrebu održava IV. kongres Narodne omladine Hrvatske. Na njegov se ponovo nasmijanih lica i delegati iz Zagorja, Slavonije, Istre, Hrvatskog Primorja, Like i Dalmacije da raspravljaju o radu organizacija i kongresa do danas. Na njegov se govori o daljnjem uspjehu u radu organizacija u novim uslovima borbe za socijalistički razvitak i socijalističke

Uz „Statistički pregled kotara Šibenik“

Statistički podaci govore mnogo i malo. Mnogo — ako ih se dobro i sistematski obradi, a malo — ako su slabo sredeni i nepouzdani.

Statistički pregled kotara Šibenik (izdanje NO-a kotara) poslužit će dobro ne samo narodnim vlastima, nego i ljudima, koji se bave naučnom problematikom dotičnog kraja. Publikacija je rezultat rada i statističke strpljivosti. Podaci za kotar Šibenik pokazuju isječak naše stvarnosti; bacaju svjetlo na prošlost i ukazuju na mogućnost ekonomskog razvika kotara s druge strane. Kratka historijska crtica s osobitim osvrtom na kretanje stanovništva, koja je prikazana u uvodu, bila je potrebna, da bi se lakše shvatila današnjost. Vidi se da je stanovništvo kotara 1876. g. iznosilo 29.563, 1900 g. — 52.645, 1931. g. 70.064, a 1953. g. taj se broj popeo na 74.169 žitelja, što ukazuje na stalan porast. Osobito je važan priraštaj od 1948. g., kada je bilo 68.643 stanovnika. To je posljedica industrijalizacije grada. Iz prikaza privrednih grana primjećuje se, da je poljoprivreda još uvijek glavna t. j. da dominira na području kotara. Zatim dolazi pregled površine po kulturama tla i sa sličnim podacima (proizvodnja i t. d.). Ali ovakvom pregledu ipak, čini se, ne-

što nedostaje. Cinjenica je da statistika pruža samo materijal. Ona se ne bavi primijenjenom obradom raznih podataka; ona ne razbija mnogo glavu zbog uzroka i posljedica pojedinih (društvenih i prirodnih) pojava. Ono: zašto? Ona prepusta drugima, jer, da tako kazem, statistika je kondenzirana povijest. U nju treba unijeti život; treba zagrabit u bit pojava, dinamičkih i kompleksno, pa da se pravilno iskoriste podaci, koje nam statistika pruža. Zato tekovine statistike koriste mnoge društvene i druge nauke u ispitivanju i rješavanju svojih problema. Statistički podaci izvršno poslužuju i omogućavaju ekonomsku razradu problema nekoga kraja i ukazuju na realno planiranje njegova privrednog razvika. Ali da bi to planiranje bilo realnije, da bi slika toga kraja bila potpunija, mislim, potrebno bi bilo, u uvodnom dijelu takovih publikacija, dati jedan geografski prikaz, koji bi osvijetlio mnoge stvari; koji bi ukazao na prirodne mogućnosti, klimatske i druge karakteristike i na najpovoljniji put privrednog razvika dotične mikroregije. Tako bi imali kompletniju sliku prirodne i društvene prošlosti toga kraja.

M. Friganović

asistent Sveučilišta u Zagrebu

Život u Tvornici

SVEČANI SASTANAK RADNOG KOLEKTIVA U LOZOVCU

Povodom proslave desetogodišnjice Drugog zasjedanja AVNOJ-a radni kolektiv Tvornice glinice i aluminijske održao je svečani sastanak kojem su prisustvovali svi radnici i službenici.

Na svečanom sastanku drug Ivo Družić, zastupnik Vijeća proizvođača u saveznoj narodnoj skupštini govorio je o velikim danima koji su prethodili historijskom Drugom zasjedanju AVNOJ-a u Jajcu, njegovim odlukama i našem socijalističkom putu nakon zasjedanja.

Izlaganje Družića bilo je pažljivo saslušano i popraćeno toplim odobravanjem.

OMLADINA TVORNICE ODALA POSTU NARODNOM HEROJU IVI LOLI RIBARU

Prošao je deset godina otkako je SKOJ i OSAOJ izgubio svog vođu, koji je herojski dao svoj život za slobodu i borbu za budućnost svoje zemlje i naroda a u prvom redu naše generacije. Venka ojea, koja je Lola ostavio za svog života, i danas žive i razvijaju se. Ta ojea omladina osjeća u svojim srcima.

Na komemorativnom sastanku kojem je, pored omladine, prisustvovala i velika broj starijih drugova, govorio je o životu i radu Ive Lole Ribara predsjednik tvorničkog komiteta N. O. S. Slavko Vrancić. Na kraju je omladina odala postu nezaboravnom rukovodiocu s jednom minutom šutnje.

PRIMJERNA OMLADINSKA DILETANTSKA GRUPA

Omladinska diletantska grupa Tvornice glinice i aluminijske u Lozovcu uvježbala je komediju „Pokondirena tikva“ od J. Sertića Popovića koju će izvesti u čast IV. kongresa NOH-e.

Članovi grupe namjeravaju da počnu pripremanje dramskog komada „Hasanaginica“ u drammatizaciji M. Ogrizovića. Potrebno je istaknuti da je ta grupa sudjelovala na ovogodnjoj smotri kulturno-prosvjetnih društava i da je davala priredbe u okolnim selima. Članovi grupe imaju namjeru da to rade i u buduću sa novopripremljenim programom.

Rad grupe se odvija pod teškim uvjetima. Prostorije za uvježbavanje su neprikladne, a materijalna sredstva su nedovoljna. No, pored svega toga, volja i zalaganje dvadesetorice članova omladinske diletantske grupe s uspjehom savladuje te teškoće.

IZ ŠKOLSKOG ŽIVOTA

NA SATU

— Evo ga, evo ga ide! — zbudeno su dokazivali oni, što stoje pokraj vratiju razreda i zure kroz uski procjep u hodnik. Buka se, međutim, nije susavala, đaci su se međusobno prepirali. Desetak ih je nervozno prevrtalo listove zadržavajući i školskih udžbenika. Na brzinu se nastojalo uhvatiti i naučiti ono, što je još trebalo znati. A vremena je bilo tako malo. Nisu još oni na straži uzviknuli posljednji put — Evo ga! —, a već je nastavnik ušao u razred. Svi su već pred svojim klupama. Buka je prestala. Kao na zapovijed svakodnevnih navika posjedoše po svojim mjestima. Izgleda, kao da su mnogi pogođeni iznenadnom pojavom nastavnika. Iznenađen? — Ne! Do nje je moralo doći postepeno, ali na uzbuđenim licima nekih đaka vidjela se tuborna, žalosna crta, kao da su uhvaćeni na nekom nedjelu. — Aime! — s uzdahom se otme jednome od onih, koji običavaju glasno izražavati svoje misli. Sitni žamor zamijenio je naglo nastalu tišinu. Grozničavo se prevrću listovi i na momente se čuje samo šuštanje papira. Uptitni pogledi, dobacuju se uzduž i poprijeko. — Hoće li ispitivati ili rumačiti? — jasno su govorile fizionomije. Možda se zadržali koje minutu, a to je ispit manje — sanjarili su optimisti. Za trenutak je dovršena formalnost oko popisa onih đaka, koji »fale« i — neumoljiva

ruka profesora izvuče iz dnevnika tanki sloj isprevidjanog (od stalnog razgledanja) papira — prozivnik. Nastade komešanje u klupama. Svatko je nategao oči da bolje vidi onog »strenika« koji će biti prozvan. Polagano i kao razmišljajući, prevrtala je ona ruka imenik. Uporno su letjeli jedan preko drugoga listovi. Njihovo suštanje je tjeskobno ječilo. A srca su tako muklo udarala. Od prvog do zadnjeg lista . . .

— Hoće li me, hoće li me! — ritmički su tukle arterije, a misli su se nastojale koncentrirati na one retke, koje su oči pročitale pred početak sata. — Ne će me — s olakšanjem odahnule pluća i strepnja se nešto smiri.

Kao da je tajanstveni talas prošao kroz razred. Imenik je bio sklopljen. Uh, sad će napamet prozvati — mučno su se došaptavali đaci. Grgo je tepao svom drugu u istoj klupi: »Samo da me danas ne pita. Samo ne danas . . . Naučit ću drugi put . . .« i da otkloni svaku sumnju prošapta uvjerenom »Oću sigurno drugi put!« Drug se osjećao sigurnijim. On je učio, pa je zato samaričanski tješio Grgu: »Ma baš će Tebe. Nemoj toliko umijljati. Nisi ope' toliko pegulan.«

Pazite, idemo dalje! — didaktički započe on (vladalac imenika, od kojeg se širi strepnja) novu lekciju. Zagor se obnovi, optimizam povratila, a mladenačka živost prelje na —

sada — zadovoljna lica. — Otkud toliki strah u njima? — razmišljao je docnije profesor. — Vjerovatno ne uče dovoljno . . . — dokazivao je sebi klimajući neprimjetno glavom. Katalog mu je bio pod rukom. Malo zavidno, malo sa strahopoštovanjem, promatrali su đaci njegovu pojavu, koja je izmicala hodnikom i osobito ono parče ukoričenih listova od kojih se nerijetko znađu uzbuđeni đaci srca.

J.

Tečaj u Vodicama

Ima već mjesec dana da u Vodicama radi tečaj za zdravstveno prosvjećivanje ženske seoske omladine. Polaznice su ozbiljno svhatile važnost tog tečaja i mali je broj onih koje ga do danas nisu posjećivale. Iznimke su Sinka Mihčić i Marija Fržop koje se nisu odazvale, a u prošlog godini su često izostajale sa tečaja.

Najbolje rezultate na tečaju postigle su Karmela Mihčić, Josipa Alfirev, Kranjac i druge.

Cesto se događa da posao oko organizacije takovih tečajeva i rad na zdravstvenom prosvjećivanju padaju isključivo na učitelja. Ne mogu se, međutim, očekivati krupniji rezultati ukoliko prosvjetnim radnicima ne pruže podršku organizacije Socijalističkog saveza i to bar na okupljanju ženske omladine.

M.

Vijesti iz Skradina

U smislu Odluke NO-a kotara od 25. rujna ove godine, na području općine Skradin otpočelo se s otvaranjem tečajeva za opismenjanje svih nepismenih uca od 15. do 35. godine starosti. Do sada su najbolji rezultati postignuti u školskom centru Braškiškovci, gdje tečaj pohađa oko 98% obveznika. Za ovakovo uspješno pohađanje najviše imaju zasluge prosvjetni radnici i ostali mještani, a posebno učitelj Nikola Krička. Rukovodioci tih tečajeva su isključivo učitelji, koji su za rad plaćeni. Najbolji rezultati postignuti su u Rupama. Tečaj ne radi, a popis nepismenih još nije dostavljen nadležnim organima.

Poljoprivredna zadruga u Skradinu uskoro će otvoriti jednu vrst prehrambene industrije. Naime, radi se na uspostavljanju postrojenja za preradu tijesta u tjesteninu. Ovim će se u mnogome poboljšati stanje u trgovačkoj mreži u Skradinu i to baš u artilju koji se najviše traži ne sa-

mo od Skradinjana, već i od seljaka iz okolnih mjesta.

Ovih dana otpočeli su radovi na popravku stare i dotrajale obale u Skradinu. Radove izvada NO općine. Ovime će Skradin dobiti oko 80 metara novouređene obale tako, da se ne će dogodati da brod redovite pruge mora pristajati nekada i na »rivu« kod krečane.

I na posumljavanju okolice neposredno uz samo mjesto ovih se dana dosta postiglo. Posumljen je borovom šumom dobar dio terena. Radove izvodi Sumarija iz Šibenika preko ispostave u Skradinu.

Gradnja mosta preko rijeke Krke provodi se kraju. Prema dnevrim informacijama o radovima, zidarski radovi su završeni, a željezna konstrukcija također. Sada se očekuju samo ležajevi, koji će uskoro stići.

Pređena se, da će svi radovi na mostu biti završeni do 1. sjanja.

Stari pionir Šubićevca

Barba Ante Frua nije jedini pionir Šubićevca, ali je najstariji i prvi, iskustvom najbogatiji. Uza nj su ostali prijatelji i pioniri Šubićevca: Ungaro Bruno, Veleglavac Đuro, ing. Huljev, Kovač Mate - Jakarin. Bit će da je još koji, ali neka ne bude uvrijeđen što mu ime nije spomenuto, jer piscu za sada nije poznato. Ali o tome će u ovom listu biti još riječi.

Grupa je mala ali vrijedna i uporna, puna ljubavi za Šubićevac. Ona pomlađuje i uljepšava pluća grada. Ti gradani ne traže što je nemoguće, niti staju ako ne mogu dobiti uvijek što je potrebno.

Oni rade. Rastu mladi borovi i čempresi. Ne obračunajući na njihovu važnost i ne vidimo ih. Cini nam se: stalno je golo ispod tvrđav, golo ovdje, golo ondje. A iza kamenja, često skriveni, rastu mladi borovi, rastu da za koju godinu golet postane zelena. Kad bi mogli izbrojiti borove i čemprese, što su ih ti ljudi sami i uz pomoć drugih zasadili, dobro bi poderali cipele, a borovima i čempresu, po svoj prilici, izgubili broj.

Njihovo djelo raste, zeleno se, uljepšava život. A koliko je gradana, koji ne vide, ili vide ali ne umiju cijeniti tu ljepotu što raste i ljepotu djela tih ljudi!

Barba Ante je svaki dan na Šubićevcu, među zelenim drugovima: borovima, čempresima, topolama i vrbama, koje je podizao s pokojnim barba Ivom Jadronjom. U ruci mu je lašunić kojim čisti i okopava. Zaštitio je nekoliko većih borova, što ih je ili vjetar, ili nešto drugo prišililo da od površine zemlje rastu krivo. Podizao ih je i odozgo nasuo zemljom, da izraste trava. Baš neke takve borove ne-

— Pokazat ću vam jednu i drugu jamu.

Starac je suh i žilav. S prirodnom lakocom zakročio je na zidici i prešao preko onih ograde od bodljikave žice, koja štiti prilaz jami.

Zamisao da se uredi ta jama sa desne strane puta dali su odmah poslije oslobođenja pokojni barba Ive i Ante. Dobili su zarobljeni Nijemci i Talijani. Jamu su uredili po terasastom sistemu, jer su joj strane prilično strme. Izgradili su više zidica koji danas u obliku elipsa opasuju jamu. Finiji rad izvodili su pod njihovim nadzorom vještiji zarobljenici. Zemljište imaloj ilovače i vlažno je, jer se s jedne strane diže gotovo uspravno hrid niz koju se u vrijeme kiše slijevaju u jamu tanki mlazovi vode. Tu su nekada djeca uzimala ilovaču za vajanje figura u svojoj školi, ili za svoje majke koje su i za druge u moru ilovača prale domaće vunene pokrivače.

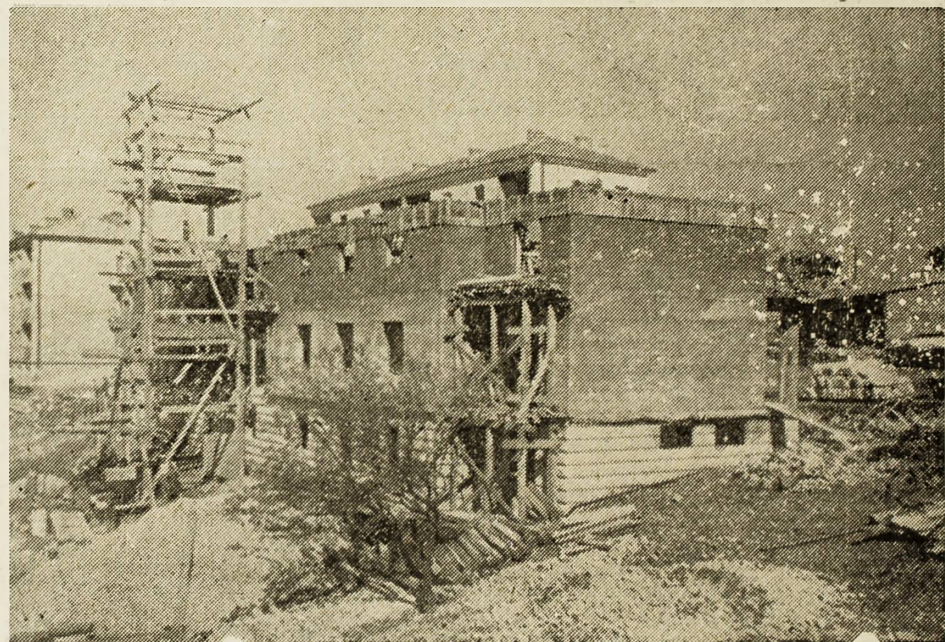
— Mi smo — kaziva barba Ante — a bi tu trebalo iskopati bunar i zasaditi drveće kojim odgojimo vlažnije zemljište. Ot vrsti veća lako smo se

sporazumjeli. Barba Ive predložio je topole, kojih ima nekoliko na obali, tamo gdje je sada pouzueće »Luka«, a zasadene su prije rata. Ali gdje ćemo kopati bunar, nije išlo lako. Nismo se radi toga svadili, ali odnosi su se malo zategli. Barba Ive je htio da bunar bude bliže putu, a ja sam smatrao da će biti bolje ako bude bliže hridi, jer se s nje slijeva voda. Konačno smo se suglasili da bude na sredini jame, i kao što vidite sada je na sredini.

Približili stari svoja gledišta i zaključili kopromis. S puno ljubavi govori Ante o pokojnom Ivi. Bio je — kaže — stariji i upovan u svom mišljenju, a časove ljutit. Smatrao je barba Ive, da kao bivši zemljoradnik ipak poznaje te stvari bolje od barba Ante. Danas se vidi da je barba Ante bio više u pravu. U bunaru sada nema vode. Da je bliže hridi nešto bi je ipak bilo.

— Bunar iskopan, ozidan kako spada, ali nema krune. Ajmo tražiti krunu. Namjerismo se na Sturina. »Ima, veli nam on, — jedna kruna za bunar na Bunarima, ali nije samo moja nego i drugih Batinica«. Odo smo sa Sturinom. Pita on ostale, sve po redu, hoće li dati svoj dio. Pristadoše svi. I tako dobismo krunu.

Porezali smo potreban broj

Podizanje stambenih zgrada

mladica s topola, ali se mladice nekako jedno sasusile. Barba Ive savjetovao da ih stavimo negdje u viaznije i kad dode vrijeme zasadiamo, pa ćemo vidjeti. Na sreću primise se i vidite kako su sada lijepe.

Požutjeli listovi mladih topola lagano su treperili posljednjim pozdravom ovoj godini. U proljeće mladu koru žuljat će novi i izbiti vani nježni, srolčki, zeleni.

— Ovu drugu jamu uređujem sam, uz pomoć nekoliko radnika, koji su obavili tretinji dio posla. Prijatelj barba Ive više nema, ali ga uza se osjećam. I ovdje sam iskopaio mali, otvoreni bunar, i posadio topole i drugo. Još malo pa će i ovdje biti gotovo. Pravimo puteljak. Staviti ćemo klupe. To će biti ugodan kutak zaštićen od vjetera. Vidite one puste rdom nagrizene limenke od konzervi. Tu su ih nabacali Talijani i Nijemci. Napravili smetište.

Na rubu jame umalo nisam nagazio na borak, koji tek što je niknuo. Njegov roditelj, veliki bor, iz čije je sjemenke, prosete iz zrelog češera, niknuo, ima zagasitu zelenu boju iglica, a ovaj tu, mali, svijetli. Sve je zeleno: i iglice borova, i lišće topola, i vrba, i travke, i ružmarin, i smrečice, ali sve su te zelene boje različite. Koliko bogatstvo ni-

jansa samo jedne boje!

— Gotovo ga nagazih, barba Ante.

— Ne bi ga to ubilo. Ima ih tu dosta, samoniknih. Kasnije im ja proučavam i suvisne presadim na drugo mjesto. Imamo i nekoliko mladih pinjola. Oni se duže razvijaju.

Okružih pogledom i spazih mnoge sitne porke. Koje li čuvstvo razljeva barba Ante kada govori o njima! Dirne ga malo cipelom, ali tako nježno kao da mu je na cipetu presio čulo o-pipa. Mladi pinjoli već su pricmeni i njima kao da obraca poseonu pažnju. Poštopoto hoće da ih odgoji.

— Rostije oslobođenja tu dolje smo zasadili mnogo čempresa. Divno napreduju, osobito otkako smo ih »zagnjojili« ugljenim lešom. Oni čempresi gore, stari su već šesnaest godina, ali su, interesantno, manji od ovih. Bit će da ugljeni leš povoljno djeluje na rascenje.

— A ovdje, vidite, — (provukli smo se između bodljikavih žica i zašli u zasad) — bit će kucica za čuvara. Prije rata Duličić je tu udario temelj, čini mi se, za svoju peradarsku farmu. Na tom temelju sagradit ćemo kućicu. Bit će malena ali dovoljna svrsi. Čuvar će moći prodavati bombone i bezalkoholna pića za roditelje i djecu, koja će

VIJESTI IZ GRADA

ŠIBENIK Osnovano deset samostalnih ugostiteljskih radnja KROZ TJEDAN

Sveučilište

U nedjelju 6. o. m. j. u prostorijama Mjesnog sindikalnog vijeća održat će Mr. pharm. Ante Franceschi predavanje pod naslovom: MODERNI OSNOVI I DJELOVANJE TRANSFUZIJE KRVI. Početak u 11 sati. Ranije zakazano predavanje (29. XI.) odgođeno je zbog tehničkih razloga.

Kazalište

CETVRTAK, 3. XII. — VESELA UDOVICA — opereta od Lehara.
SUBOTA, 5. XII. — VESELA UDOVICA — opereta od Lehara.
NEDJELJA, 6. XII. — PROTEKCIJA — komedija od B. Nušića. Početak predstava u 20 sati.

Kinematografi

TESLA: premijera austrijskog filma - VJERUJ U MENE - Dodatak: Filmske novosti br. 45. (do 4. XII.)
Premijera američkog filma — POSLJEDNJI LIJET — Dodatak: Protiv nepravde odluke. (5.—10. XII.)
SLOBODA: premijera engleskog filma — DUGO SJECANJE — Dodatak: Proslava krajiških brigada. (do 3. XII.)
Premijera američkog crtanog filma u bojama — DUMBO — Dodatak: Zemlja patuljaka. (4.—8. XII.)

Dežurna ljekarna

Službu vrši II. narodna ljekarna — ulica Borisa Kidriča.

Iz matičnog ureda

RODENI

Goran, sin Kosiadina i Sonje Raicević; Branko, sin Branka i Poljakske Skein; Zeljko, sin Sime i Nevenke Burun; Darko, sin Timotira i Cvete Kralj; Mile, sin Mase Vidosević; Zeljko, sin Smiljane Jović; Dusanka, kći Ante i Matije Moric; Supe, sin Martina i Sinke Jusić; Vlado, sin Rave i Ivanice Lučić; Ante, sin Jakova i Vere Magazin; Jagoda, kći Zivka i Danice Pavasović; Mirjana, kći Lovre i Sime Ercegovic; Gorana, kći Franka i Desanke Cetinić; Zdenka, kći Lovre i Marije Matijaca; Vinko, sin Vica i Blaženke Dulbici; Marija, kći Dane i Sinke Pulic; Mladenka, kći Ivana i Milke Krnic; Nevenka, kći Dragosa i Zorke Računice; Nevenka, kći Đure i Pere Bijelic; Nikola, sin Tanasija i Jele-

u našem gradu pristupilo se u posljednje vrijeme pitanju reorganizacije trgovačke i ugostiteljske mreže snodno Uredbi o decentralizaciji trgovačke i ugostiteljske mreže, a koja stupa na snagu 1. siječnja 1954. godine. U tu svrhu pred izvjesno vrijeme osnovana je komisija koja je imala da izvrši sve potrebne pripreme. Komisija, koju su sačinjavali predstavnici NO-a gradske općine i Trgovinsko-ugostiteljske komore u Šibeniku, uzela je u razmatranje prijedloge od strane privrednih i društvenih organizacija. Nakon što je sav taj posao obavljen održan je sastanak 2. o. m. j., a kojem su, pored članova komisije, prisustvovali i predstavnici privrednih poduzeća i ustanova.

Na tom sastanku podniet je prijedlog o reorganizaciji ugostiteljske mreže na području grada. Prijedlog je usvojen i predan Privrednom savjetu NO-a gradske općine na odobrenje. Reorganizaciji će se po svoj prilici pristupiti 1. siječnja 1954. godine. Od postojećeg ugostiteljskog poduzeća »Jadrija« osnovano je (po prijedlogu komisije) deset samostalnih ugostiteljskih pogona, i to: hotel »Krka«, restoracija »Ljubljana«, »Rijeka« i Narodni restoran, zatim buffeti »Bor« i »Kornat«, kavana »Medulić«, pet krčmi, ex slastičarna Marušić, te ex slastičarne Strkalj i Merlak kao jedan samostalan pogon. Što se tiče održavanja hotela »Krka« kao samostalnog objekta dat je prijedlog Privrednom savjetu NO-a grad-

ne Simprega; Nevenka, kći Janje Bijelic; Vlatimir, sin Ljilka i Juliane Bračanov; Josip, sin Ivana i Marijane Meic-Siuc; Marija, kći Ante i Mande Berić; Rađa, sin Tome i Ljube Barić i Iva, sin Marka i Maje Čerunja.

VJENČANI

Brković Mire, menaničar — Jurković Jakica, domaćica i Mirkota Veljko, soier — knez Ivečevićka, domaćica.

UMRLI

Suškov Ivo pok. Martina, star 60 god.; Bojčić Marko pok. Petra, star 60 god.; Urlic Kata Martina, stara 41 god.; Marešić Jerka Simna, stara 2 mjeseca; Jurjević Marija, stara 71 god.; Mrsa Tatjana Tomna, stara 1 god. i Sunara Sime pok. Marka, star 72 god.

neumorno govoriti, i uvijek svjež. Ta on ueseujecima prati njegov razvitak.

— Onaj zid što se stere od zadnjih stepenica gimnazije do stepenica ajećeg igrališta, to je pripovijest za se — otpočinje barba Ante.

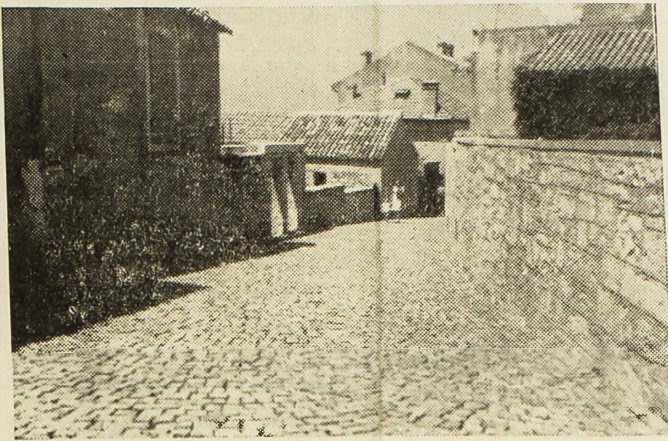
To je u velikoj mjeri zasluga pokojnog barba Ive. Strpljivo i zestoko borio se za građenje tog zida. Odlazio k predsjednicima i pročelnicima NO-a, zaustavljao ih na ulici. Nije im ostalo drugo nego da mu obećaju, da će se i za to naći jedamput sredstava, možda skoro. Barba Ive je bio s time samo donekle zadovoljan, jer, eto, obećali pa će ih držati za riječ. Znali smo da ljudi iz NO-a imaju prećih briga, da treba graditi važnije objekte. Ali barba Ive ne popušta. Vuklo se to i koju godinu.

Jednog jutra urani u odbor. Nije mu bilo prvi put da strpljivo čeka. Rekoše mu, da drugovi imaju sjednicu. I on osta čekati nekoliko sati. Kada su izlazili iz sobe diže se barba Ive te na prepad jednom, drugom, trećem: ti si mi davno obećao cement, ti radnike. I oni tada konačno odobriše. Tako je odbor napravio zid.

I eto, radimo dalje. Meni je to zadovoljstvo.

Pomislih: Niste mi ni trebali reći da vam je to zadovoljstvo,

ske općine da ono razmotri pitanje njegova daljnjeg financijskog poslovanja, jer se dosad pokazalo da taj objekt posluje s izvjesnim deficitom.

Novouređeni Put gimnazije

Slaba briga za učitelje u Rupama

Nedavno sam kao tajnik Savjeta za prosvjetu pri NO-u općine Skradin posjetio selo Rupe u cilju upoznavanja škole a posebno života učitelja. Tom prilikom zapazio sam neke pojave kojima ne bi smjelo biti mjesta u našem društvu.

U selu Rupe centar učitelja i to dva mjestana i dva, kako ono kaže »mjestana«. Prva učitelja su se smjestila kod svojih roditelja i samim tim su otklone njihove životne potrebe. No da vidimo ova dva »mjestana«. Stanuju u jednoj itarijskoj kući u kojoj su im stavijene na upotrebu dvije sobe i kuhinja. Jedna je soba, može se reći, u ispravnom stanju i u njoj spavaju, a druga je potpuno neispravna. Sama kuhinja je pak poseban problem. Ona topce ne radi na kuhinju. Iz godina nije krećena, neispravan stanjak i nesto starog već dotrajanog namještaja. Međutim, nije to ono najteže. Još nesto je otežalo njihov život u tom selu. Naime, bar oni tako kažu, već mjesec dana rade u školi, ali još nijesu primili plaću, jer nemaju »rjesenja«. Dakle, dva prosvjetna radnika, u selu koje je udaljeno od općinskog centra 11, a od kotarskog 30 km, žive na milost i nemilost bez novčanih sredstava. Zelo bih znati: zašto stavljamo ljude i to baš prosvjetne radnike u tako nezgo-

barba Ante. To vidim, i to može vidjeti svako, pa i sljepi, koji može opipati zasadne borove, topole, vrbe, krunu bunara, udannuti ozon posnije kise, eterični miris iguica.

Barba Ante ne treba bolji spomenik, ni barba Ivi. Oni ga izgradiše odavno, venika i zelena. Barba Ante ce ga graditi dok bude živ, a čuvat ce ga i razvijati ova i naredna pokoljenja.

I sam mi barba Ante reče: — Kakav spomenik! Meni je zadovoljstvo ovo što radim, a najveće što već vidim vrijedne zamjenike. Eto Đuro Veleglavac, eto Bruno Ungaro, a naći će se i drugi.

Barba Ante ima pravo. On misli na zeleni Subičevac i na nove pregoace. On se ne nameće, ne viće: ugledajte se na me. On samo radi s ljubavlju i prema svom radu odnosi se kao umjetnik.

Možemo li proći bez poštovanja preko takvog djela i čovjeka!

Sedamdesetgodišnja pojava barba Ante s lašunićem u ruci urasla je u Subičevac. Ona je još živa i još čila. Neka barba Ante poživi što duže.

Ali svojim djelom on će svakako nadživjeti i zelene drugove, koje je svojom rukom zasadi i koje je odnjegovao.

M. Kamenar

Neki problemi u financijskom poslovanju poljoprivrednih zadruga

Poljoprivredne zadruge na našem kotaru napravile su snažan korak u pravcu proširenja privredne djelatnosti. Misao o tome da zadruge ne mogu daleko otići samo sa trgovinom sve više prevladuje kod članova uprava i

zadrugara. To je i pravilno. Cijenjeno je stanje i dandanas takovo da prave akumulacije kod velikog broja zadruga nema. Ona nije rezultat proizvodnje i povećanja produktivnosti rada kod inokosnih zemljoradnika. A to je smisao postojanja zadrughih organizacija kao dobrovoljnih ekonomskih udruženja radnih seljaka.

Dominantni dio zadrughih akumulacije dolazi iz trgovine i to šavanje, kad se promatra izolirano od cjeline, samo za jednu zadrugu ili općinu, pa i kotar, ne stacija druga Ive Babića kad predstavlja bognašto, ali u privrednom životu zajednice ti masnosi siromašni seljak-zadrukar. Baš u tom pravcu zadrughih organizacije morale bi učiniti da su neke PZ išle dobrim putem. Poučan je primjer PZ Vodič bilježen samo otvaranjem novih Ceočiona, gostionica ili prodavaonica, već smijelim ulaganjem u proizvodno-uslužne grane od kojih može da se očekuje pozitivni financijski rezultat. Samo tako će zadruge ekonomski utjecati na razvitak u komuni. A to je još jedan od niza zadataka koje poljoprivredne zadruge moraju da izvrše, ako će zaista opravdati svoje postojanje.

Naravno, da će trgovina i dalje predstavljati za zadruge nužno »zlo«, ali koje nikako ne bi smjelo da daje pravac razvitku zadruga u perspektivi. Treba već jednom shvatiti da je osnovno proizvodnja. Pravilnim odvijanjem robnog prometa može se koliko-toliko povećati životni standard po selima i zadruge

tu dosta pomažu, ali bitno je da treba okrenuti lice prema proizvodnji. Tada se može govoriti o zadrughoj akumulaciji. I ne samo o akumulaciji, već postepeno prelazanje na proširenu reprodukciju u okvirima ekonomske moći svake zadrughie pazeći da se time ne narušavaju osnovne proporcije između obrtnih i osnovnih fondova. Treba znati da to narušavanje dolazi iz trgovine i to šavanje, kad se promatra izolirano od cjeline, samo za jednu zadrugu ili općinu, pa i kotar, ne stacija druga Ive Babića kad predstavlja bognašto, ali u privrednom životu zajednice ti masnosi siromašni seljak-zadrukar. Baš u tom pravcu zadrughih organizacije morale bi učiniti da su neke PZ išle dobrim putem. Poučan je primjer PZ Vodič bilježen samo otvaranjem novih Ceočiona, gostionica ili prodavaonica, već smijelim ulaganjem u proizvodno-uslužne grane od kojih može da se očekuje pozitivni financijski rezultat. Samo tako će zadruge ekonomski utjecati na razvitak u komuni. A to je još jedan od niza zadataka koje poljoprivredne zadruge moraju da izvrše, ako će zaista opravdati svoje postojanje.

Na zajedničkoj bazi služili sredstvima zadrughie. Ako zadrukar može svoj plug popraviti u zadrughoj radionici, ako proizvedeno žito ne treba da vuče kilometrima da ga samlije već to može u zadrughoj mlinici, ako preradu maslina vrši zadrughia uljarna, standard po selima i zadruge

(Nastavak na 4. strani)

Moja domovina

Milijuni ljudi, što dišu jednim dahom,
Ljepote zemlje, mora — ne zna im se broja,
I pradjedovske kosti prekrivene prahom
— To slavna jeste domovina moja!

Ubave doline, šume, ponosite gore,
Rijeke, vrela, granje puno roja,
Ko dragulj — kamen Jadransko nam more
— To slavna jeste domovina moja!

U svakom srcu žore plamenovi
Ljubavi silne, snjelosti u radu,
Najsvetiji to si znamenovi,
Što se u ljućku dušu uklesati dadu.

Milijuni ljudi ljepši život kuju,
U njima si snage nedogledane,
A dušama, koji slogu ruju,
Naše pesi dat će teške rane!

Nikša Šarić, učenik

III. raz. Učiteljske škole

OBVIJEST

Obavijestavamo svo građanstvo da smo ovih dana preselili u novu zgradu na Gradi, gdje ćemo u buduće i poslovati.

GRADSKI VODOVOD

Josip Jurić, učitelj

OBVIJEST

Obavijestavamo svo građanstvo da smo ovih dana preselili u novu zgradu na Gradi, gdje ćemo u buduće i poslovati.

GRADSKI VODOVOD

Poduzeće Luža i skladišta-Šibenik

RASPIŠE PRVO JAVNO PISMENO

NADMETANJE

ZA IZGRADU ZATVORENOG SKLADIŠTA NA PODRUČJU LUKE U ŠIBENIKU.

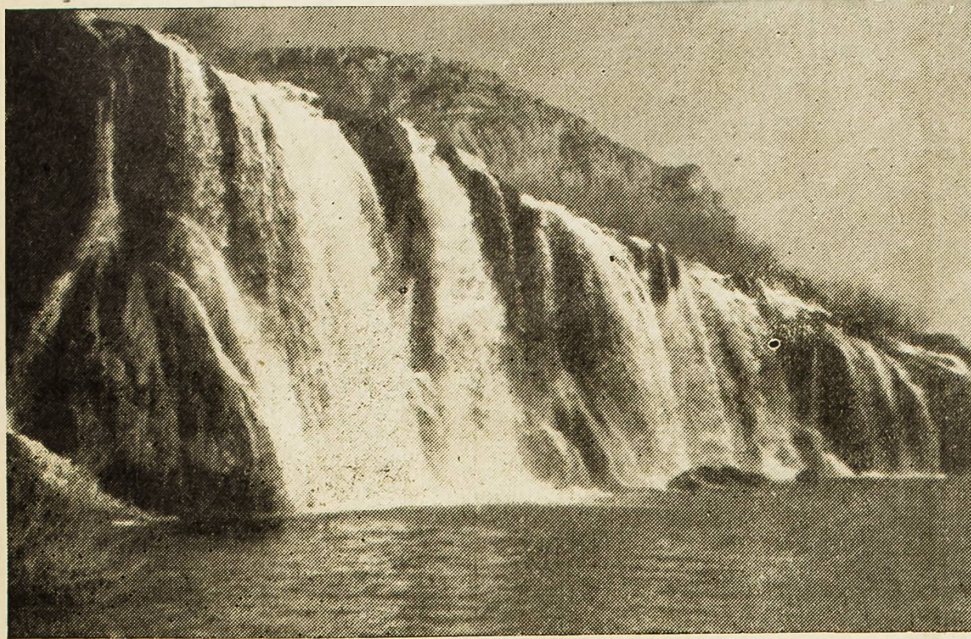
PREDČUNSKA VRIJEDNOST DINARA 61.000.000.—

NADMETANJE ĆE SE ODRZATI 28. PROSINCA 1953. GOD. U 12 SATI U KANCELARIJI PODUZEĆA.

KAPITALNA 5% OD PREDČUNSKJE SUME POLAŽE SE KOD KANCELARIJE NARODNE BANKE U ŠIBENIKU.

PREDČUN I OSTALI TEHNIČKI PODACI MOGU SE UZETI SVAKOG RADNOG DANA OD 7 DO 14 SATI U KANCELARIJI PODUZEĆA.

PONUDE U ZATVORENOJ KOVERTI DOSTAVITI ILI DATI NAJKAŠNIJE DO POČETKA NADMETANJA.

ROŠKI SLAP

Neki problemi u financijskom poslovanju poljoprivrenih zadruga

(Nastavak s 3. strane)

onda nema niti može biti riječi o nezainteresiranosti zadrugara za zadrugu. A sve dotle, dok mu za druga služi da u njoj kupi par kilograma brašna, nešto tekstila, kojeg u više slučajeva može jeftinije dobiti kod državnih trgovačkih poduzeća u selima, onda nema niti može biti riječi o nekoj zainteresiranosti zadrugara za zadrugu. Naprosto oni je i ne osjećaju kao svoju. Na ekonomskoj osnovi treba stvoriti zainteresiranost zadrugara, jer su zadruga ekonomske a ne političke organizacije. A kad se već netko učlanjuje u neku ekonomsku organizaciju onda prirodno od nje očekuje i neke koristi materijalne prirode. Svako drukčije tretiranje ovog problema nije ništa drugo nego prazno fraziranje, koje u više slučajeva može donijeti samo štetu zadrugi i onima koji u njeno ime nastupaju. Iskustvo i to veoma bogato iskustvo na našem kotaru pokazalo je da je to živa istina. Prmatrajući ulogu i zadatke zadruga u društvu organizacija u tom svijetlu nužno se nameće samo po sebi i pitanje financijskog stanja, odnosno kreditne politike koju treba da vode zadruga organizacije, ako će uspješno izvršiti svoj zadatak rekonstrukcije poljoprivrede i stvaranju socijalističkih odnosa na selu, brisajući nasljeđeni primitivizam, u oblasti proizvodnje, a koji je iznikao na veoma siromašnom i bijednom životu seljaka u predratnom vremenu. A ta kreditna politika nije uvijek i svakom prilikom bila udraz stanja i tendencija razvitka u tom pravcu.

Bilo je mnogo i mnogo krivulja koje ni dandanas nisu ispravljene. A njih treba ispraviti, ako će se nastaviti putem ekonomskog prosperiteta zadruga. Tu prvenstveno dolazi u pitanje pravilna upotreba sredstava koje zajednica u vidu kredita daju na raspolaganje zadrugama. Nedavno izvršena revizija obrtnih kredita kod PZ pokazala je zabrinjavajuću sliku upotrebe bančnih kredita u koje svrhe oni nisu bili namijenjeni. Tako je na dan 31. VIII. o. g. iskorišten kredit iznosio 41.371.000 Din, a nenamjenska upotreba tog istog kredita iznosila je 40.790.000 Din. Dakle, čitav bančni kredit umjesto da se utroši u obrtna sredstva, naravno u kurentnu robu sa što većim koeficijentom obrtaja, on je utrošen na jedan nedozvoljen, ekonomski apsurdan način. Evo te strukture nenamjenske upotrebe: zadrugare se kreditiralo sa Din 22.353.000. Dalje, vršilo se prelijevanje obrtnih sredstava u investicije za 14.474.000 Din. Kad se k tome nadoda još i manjak od Din 2.954.000, svaki komentar tim podacima izgleda suvišan. Oni govore sami za sebe. Ipak ako se hoće barem donekle dobiti odgovor, treba postaviti i neka pitanja. Koji su, dakle, uzroci naveli zadruga u takvu situaciju da danas osjećaju nestašicu obrtnih sredstava? Zašto je trebalo toliko kreditirati zadrugare i iz obrtnih sredstava graditi objekte za koje je trebalo naći posebni izvor tj. dugoročni kredit. Bez sumnje uzroka ima dosta, onih objektivnih, ali i subjektivnih, koji u više puta nisu dolazili sa ekonomskom računicom, kadgod bi se suočili sa stvarnim stanjem kojeg je trebalo maknuti s mjesta. Obrtni krediti kod zadruga u zadnje vrijeme pokazivali su tendenciju laganog ali stalnog porasta. Siječnja ove godine krediti su iznosili 49.371.000 a 30. VI. 52.655.000 Din. Nametnulo se pitanje da li ići linijom povećanja kredita ili se pak ograničiti robnim poslovanjem u postojećem okviru? To pitanje nametnuo je sam objektivni razvitak zadruga. Možda nije baš sretno određen globalni kredit za zadrugu sektor na kotaru?! Ako je to tako, zašto postoje već uočljivi simptomi, onda je prirodno, a u ekonomici to uvijek biva tako, okvir napućava i rupe se pomalaju i sve više zjape, tražeći nove forme u kojima bi se taj živi organizam mogao kretati.

Nema sumnje da bi jedna solidnija analiza, koja bi uzela u obzir nastale promjene u našoj privredi, prijelaz s administrativnog na slobodni privredni razvitak, optičaj novca, promjene u cijenjivoj, slobodno tržište i jači izraz zakona ponude i potražnje i iz ostalih komponenata, koje utječu jedna na drugu, otkrila prave objektivne uzroke koji su pravo natjerali neke zadruga da u tim: putem, koji danas nije ničiji, jer osjećaju nestašicu obrtnih sredstava. Naravno, takovo jednostrano posmatranje ne može odgovarajuće zaključak, koji bi bio odraz stanja, kad se ne uzeli i drugi momenti. To bi značilo strovaljivanje svih posljedica na objektivne uzroke, koji u više puta nisu morali izazvati takov posljedice. Druga strana, ona objektivne prirode, još više zabrinjava. Ona pokazuje da kod nekih zadruga, njihovih uprava i namjenskih, nije uvijek bilo racionalno gospodarenje pri upotrebi sredstava dobivenih od društava. Ako je skoro čitav kredit upotrebljen na kreditiranje zadrugara, manjkove i u investicije, onda je prirodno da zadruga danas mora osjećati nestašicu obrtnih sredstava. Ona su u većini zaledena. Kako su mogle onda da rade? Evo odgovora. Danas već nisu rijetki slučajevi da dobavljači traže putem arbitraže naplatu isporučene robe od zadruga, jer ove za to nemaju pokrivača kod banke. Na dan 31. VIII. o. g. dobavljači su od zadruga potraživali 46.324.000 Din. Znači da pretežno rađe sredstvima dobavljača. A kakve sve to ima posljedice na robno-novčane odnose u granicama kotara pa i čitave privrede, pokazala bi jedna statistička, iz koje bi se vidjelo neekološko i zakonski zabranjeno prelijevanje bančnih kredita. Dok

zadruga rađe sredstvima dobavljača, koja su oni opet dobili od banke, a svoja sredstva su uložila u kreditiranje zadrugara, ili pak u investicije i manjkove, onda mora da nestašicu sredstava za redovno obrtno poslovanje osjećaju i poduzeća i zadruga. Nastaje jedan začarani krug, koji dovodi u nezavidan financijski položaj i zadruga i stvara niz anomalija u privrednom životu kotara. No, ne rađe zadruga samo sredstvima dobavljača. One su angažirale i sredstva iz budžeta. Tako je na dan 31. VIII. o. g. dugovanje po osnovi poreza iznosilo 5.500.000 dinara.

Ni prema banci zadruga ne udovoljavaju redovnim plaćanjem. Banka je na vrijeme pozvala sve zadruga za naplatu anuiteta koji ističe 1. XI. o. g. Na dan 5. XI. o. g. 14 PZ dugovale su za uplatu anuiteta i kamata Din 1.169.716. Ako se na vrijeme ne plate dugujući iznosi, zadruga plaćaju zatezne kamate koje su dosta visoke. Nije bolje stanje ni sa izdvajanjem fondova. I ovdje ima dosta nesnalaženja kod zadruga. Neke imaju svoje fondove iz kojih mogu refundirati trošenje obrtnih sredstava u investicije. Ima pojava da neki knjigovođa ili član uprave dode u Šibenik a da se za sva ta i slična pitanja ne interesira ni kod Saveza a ni kod Banke. A to je propust koji u buduću treba izbjeći. Takav rad danas već ima niz posljedica. Zadruga Jezera ugašen je kredit. Ona je do sada uživala 500.000 Din kredita. Interna pozajmica i manjkovi kod ove zadruga iznose 733.000 Din. Dakle, više su utrošili u nenamjenske svrhe nego što im iznosi kredit. Danas se postavlja pitanje daljnjeg poslovanja ove zadruga. Dobavljačima nije u stanju da plaća račune. Oni s pravom ne daju robu. U Jerima je danas takovo stanje da su zadrugari prisiljeni kupovati artikle dnevne potrebe u Betini, Murteru i drugim mjestima. Logično da to ima i svojih političkih reperkusija. A o njima se mora povesti računa! Kako dakle i kojim putem prići saniranju financijskog stanja kod zadruga kao što je Jezera, Kaprije, P. Luka i još nekim? Revizija je preko Banke na ta pitanja skrenula pažnju zadrugama preporučivši da čim prije nastoje naplatiti dugove od zadrugara, manjkove i vesti odnos između osnovnih sredstava i izvora na adekvatan način. Banka je mišljenja da se neplativi dužnici otpišu, dužnika potraživanja izdvoje na zaseban račun, nekurentna roba rasprodana uz sniženje cijena kako bi se godišnji bilanc zadruga organizacija na kotaru dao pravu sliku stanja. Gore izneseni problemi su ekonomske prirode i treba ekonomskim instrumentima sanirati. Samo se tako može očekivati daljnji pravilan razvoj poljoprivrednog zadrugarstva na našem kotaru.

Ante Deković

IZ SPORTSKOG ŽIVOTA

POVODOM DANA REPUBLIKE

Svečana akademija DTO „Partizan“

U čast Dana Republike DTO Partizan je u srijedu 25. studenoga o. g. priredio svečanu akademiju u Narodnom kazalištu na kojoj je učestvovalo 72 člana društva. U okviru veoma bogatog programa nastupila su muška i ženska djeca, zatim pioniri i pionirke. Najmlađi članovi društva Nataša Počuca i Milan Maroti svojom skladnom recitacijom zadivili su brojnu publiku. Nakon toga omladinke su izvele ritmički sastav, a omladinci i članovi izveli su razne gimnastičke vježbe.

Uoči Dana Republike i u Mandalini je priređena svečana akademija na kojoj je sudjelovalo preko 20 člana DTO „Partizan“.

Na sam Dan Republike organiziran je izlet u Devrske, gdje je DTO Partizan Šibenik izvršio posjet tamošnjem društvu. Tom prilikom održana je priredba na kojoj je sudjelovalo 45 učesnika raznih kategorija. Članovi DTO Partizan u Devrska srdačno

su primili goste iz Šibenika i obećali su da će od sada poboljšati rad u svom društvu. DTO Partizan iz Šibenika obećao im je sa svoje strane punu pomoć u njihovim nastojanjima.

M. Milišić

Godina uspjeha šibenske „Krke“

Pred malim brojem ljubitelja veslačkog sporta održana je 30. studenoga o. g. u prostorijama Mjesnog sindikalnog vijeća godišnja skupština veslačkog kluba „Krka“.

Iz referata, koji je podnio drug Mario Lušić, može se zaista kazati da je ova godina bila zaista godina mnogih nastupa a i uspjeha »Krke«. Na prvomajskoj regati u Splitu nastupila je »Krka« sa tri čamca, izborivši dvije pobjede i jedno drugo mjesto, zatim je slijedilo zonsko prvenstvo, gdje su osvojena tri prva i jedno drugo mjesto. Na ovim natjecanjima došao je do izražaja četverac sa i bez kormilara, postigavši dobra vremena. Na internacionalnoj regati u Beču »Krkini« četverac sa kormilarom u jakoj konkurenciji zauzeo je drugo, a na tromecu na Bledu prvo mjesto. Na ovoj regati učestvovala je i četverac za pučmladak, izborivši drugo mjesto. Krajem mjeseca srpnja održano je državno veslačko prvenstvo u Šibeniku na kojem je Krka iznijela dvije pobjede (četverac za seniore i podmladak), zatim jedno drugo i jedno peto mjesto. Istovremeno je u Šibeniku proslavljena i 30-godišnjica veslačkog sporta u zemlji. Organizaciju oko održavanja veslačkog prvenstva preuzeo je na sebe regatni odbor, koji je uglavnom bio sastavljen od članova VK »Krka«. On ju je savjesno i veoma dobro izvršio. I na evropskom šampionatu u Kopenhagenu, iako »Krka« nije dospjela u finale, ipak je kod mnogih stručnjaka ostavila dojam jedne dobre i uvježbane ekipe.

U VIII. kolu II. savezne nogometne lige Žilav otpor „Šibenika“ u drugom poluvremenu

VELEŽ — ŠIBENIK 2:0

U nedjelju 29. studenoga o. g. odigrana je u Mostaru prvenstvena nogometna utakmica II. lige između »Veleža« i »Šibenika« koja je završila pobjedom »Veleža« 2:0 (2:0). Oba zgoditka postigao je Zelenika.

Kroz čitavo vrijeme igre navela, koje je izvodio »Velež«, bile su mnogo opasnije, osobito u prvom poluvremenu. Oba zgoditka postignuta su već u prvom dijelu igre. Početak drugog poluvremena pripada »Šibeniku« koji često i opasno napada, ali bez završnog udarca na vrata. Do kraja igre »Velež« ponovno preuzima inicijativu, ali do povećanja rezultata ne dolazi. Kod »Veleža« najbolji dio tima bila je navala, u kojoj se isticao Zelenika. Kod »Šibenika« su najbolji bili Jelenković i donekle Bašić u obrani, a Tedling i Bujas u navali.

»Šibenik« je nastupio u ovom sastavu: Bašić, Iljadica, Jelenković, Blažević, Erak II., Tambaća, Zorić, Erak I., Bujas, Tedling, Cvitanović.

U VIII. kolu postignuti su ovi rezultati: Velež — Šibenik 2:0, Željezničar — Lovćen 3:2, Borac — Mačva 1:3, Budućnost — Zagreb 1:1 i Napredak — Branik 6:0.

U posljednjem kolu, koje se igra 6. prosinca o. g., sastaju se slijedeći parovi: Mačva — Napredak, Lovćen — Borac, Zagreb — Željezničar, Šibenik — Budućnost i Branik — Velež.

TABLICA

MAČVA	8 5 2 1	19:7	12
ZAGREB	8 5 2 1	18:7	12
VELEŽ	8 6 0 2	20:10	12
ZELJEZNIČAR	8 4 1 3	21:15	9
LOVCEN	8 3 2 3	13:20	8
BUDUĆNOST	8 3 2 3	9:13	8
NAPREDAK	8 3 0 5	11:10	6
BORAC	8 2 1 5	8:21	5
ŠIBENIK	8 1 2 5	4:13	4
BRANIK	8 2 0 6	8:25	4

SREDNJOŠKOLSKO PRVENSTVO U KOŠARCI

Tokom prošlog tjedna odigrano je III. i IV. kolo košarkaškog turnira. U III. kolu postignuti su ovi rezultati: VII. a — Učiteljska A 25:52, VIII. — VI. c 25:23 i VI. a — Učiteljska B 33:19. Najzabudljivija utakmica bila je ona između ekipa VII. a i Učiteljske A. Na ovoj utakmici istakli su se Vukić i Beneta, a u ostalim susretima Županović, Friganović i Supe.

Rezultati utakmica IV. kola: VII. a — Učiteljska B 32:36, VI. a — VIII. 38:27 i Učiteljska A — VI. c 19:10. I u ovom kolu najbolju igru prikazala je ekipa VII. a. U nekim susretima ovog kola igralo se dosta grubo tako, da su neki isključeni iz igre. U grubostima prednjači Belamarić. Na tablici strijelaca vodi Županović sa 69 postignutih koševa. Susrete III. i IV. kola vodili su prof. N. Funduk, zatim Slipčević i Vukić.

I. Slipčević

Stolnoteniski turnir „Mornara“

Početkom prošlog tjedna održano je pojedinačno prvenstvo SD Mornar u stolnom tenisu. Na prvenstvu je sudjelovalo 14 seniora. Prvo mjesto zauzeo je Ivica Vučić, dok drugo i treće dijele Ivica Ivović i Mijo Zorić. Za ovo takmičenje vladao je veliki interes kod ljubitelja ovog sporta.

U toku idućeg tjedna održat će se i pojedinačno prvenstvo za juniore, kao i parova za seniore. Svim pobjednicima bit će dodijeljene plakete, a pobjedniku seniorskog prvenstva za pojedince bit će dodijeljena prelazna brončana značka.

OBAVIJEST

VLASNICIMA MOTORNIH VOZILA

KAKO 1. SIJEČNJA 1954. GODINE STUPA NA SNAGU PROPIS PO KOJEM SVI AUTOMOBILI MORAJU BITI OPREMLJENI OGLEDALOM (RETROVIZER), TO JE POTREBNO DA SVI VLASNICI BLAGOVREMENO POSTAVE TA OGLEDALA NA SVOJIM KOLIMA.

OUP-a KOTARA ŠIBENIK

Aktivnost „SOSK-a“

Na Dan Republike članovi SOSK-a izveli su Manzarijevu komediju »Mrtvi ne plaćaju porez«. Priredivač je veoma dobro obavio svoj posao tako, da je brojna publika bila veoma zadovoljna. Veliku pomoć pružio je drug Oto Capar, koji je režirao komad i igrao jednu od glavnih uloga.

»ŠIBENSKI LIST«

organ Socijalističkog saveza radnog naroda za grad i kotar Šibenik

Uredništvo, štamparsko poduzeće

»Stampa«

Glavni

i odgovorni urednik

NIKOLA BEGO

Tekući račun: Narodna banka Šibenik broj 531—T—292

Rukopisi se ne vraćaju.

Pretpлата za tri mjeseca Din. 84.—, za pola godine Din. 168.—, za godinu Din. 336.—.